

Ciltsdarba atskaite par piena un Latvijas
ģenētisko resursu atbilstošo kazu rezultātiem
2015 – 2016. gada periodu

30.01.2017

Sagatavoja:

Latvijas kazkopības biedrība

Kristīne Piliena

Kazkopības nozares kopsavilkums

Piena kazu pārraudzību ganāmpulkos pārraudzību nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr. 547 „Slaucamo govju un piena šķirņu kazu pārraudzības kārtība” izdoti saskaņā ar Ciltsdarba un dzīvnieka audzēšanas likuma 12. panta pirmo daļu. Stājas spēkā 2011. Gada 5.jūlijā (prot. Nr.41 62§) Biedrības ciltsdarbā iesaistīti ciltsdarba speciālisti Kristīne Piliena, Vizma Garkalne, Ina Sēle. Pārraudzības gadā speciālisti apsekoja 8 šķirnes saimniecības un 8 pārraudzības ganāmpulkus.

Reģistrēto kazu māšu un vaislas āžu skaits uz 01.01.2012 līdz 01.07.2016*

Gads	Kopā reģistrēti	Kazu mātes	Vaislas āži
2012	13425	4825	44
2013	13329	4761	50
2014	12620	4461	46
2015	13901	5173	40
2016	14438	5280	46
Izmaiņas	+537	+107	+6

Piecu gadu periodā kopējais reģistrēto kazu skaits ir pieaudzis par 537 kazām, un par 107 kazu mātēm.

Populārāko piena kazu šķirņu produktivitātes rādītāji 2015. pārraudzības gadā

	laktācij a	n	Sl. D.	Izsl.kg	t kg	t%	Olb. kg	Olb. %	SŠS
LVK	Videjais	531	265	490	21,1	3,9	15,1	3,13	1043
	1 lakt	94	266	470	16,2	3,7	15,1	3,11	955
	2 lakt	109	266	450	19,2	4,19	19,3	3,23	931
	3 lakt	68	269	513	21,1	3,82	21,3	3,08	979
	4<	260	263	508		3,87	16,1	3,11	1139
ZK	Videjais	159	268	601	20,6	4,08	17,3	3,17	1222
	1 lakt	16	275	520	19,1	4,03	16,1	3,09	656
	2 lakt	74	265	595	22,3	4,08	18,1	3,21	956
	3 lakt	11	265	562	21,1	4,03	17,6	3,15	1299
	4<	58	270	638	19,5	4,12	16,6	3,15	1703
VBK	Videjais	36	267	520	22,1	4,22	17,1	3,36	1016
	1 lakt	17	271	510	22,1	4,48	17,1	3,33	809
	2 lakt	1	264	910	39,7	4,36	27,5	3,02	2468
	3 lakt								
	4<	18	263	507	20,1	3,96	17,1	3,4	1130
XP	Videjais	38	254	504	18,9	3,94	18,3	3,14	1232
	1 lakt	1		348	15,8	4,54	12,2	3,51	543
	2 lakt	3	253	523	20	3,78	17,1	3,25	1592
	3 lakt	23	255	507	19,6	3,88	19,4	3,22	1288
	4<	11	253	507	16,1	4,06	15,1	2,91	1079

AK	Videjais	58	264	492	21,4	4,41	16,5	3,34	918
	1 lakt	13	271	514	22,3	4,37	16,8	3,30	1010
	2 lakt								
	3 lakt								
	4<	19	259	477	20,4	4,44	16,3	3,36	8566

Kazu eksterjera novērtēšana. Eksterjeru vērtē visām pārraudzībā esošajām kazām pirmajā vai otrajā laktācijā laikposmā no divdesmitās atnešanās dienas līdz septītā laktācijas mēneša beigām. Kazu eksterjeru vērtē vienu reizi tās dzīves laikā.

Piena kazu lineārās novērtējumu kopsavilkums par 2016 gadu

Šķirne	Kazas (n)	krūšu apkārtm.,cm	pupu gar.,cm	tesm.priekšd.	tesm.pamatne	tesm.nov.pret lec.loc	pupu forma	pupu izviet.pret zemi	pupu izviet.	tesm aizmug. forma	tesmeens aizmug.pieslēg.	pakāļāju stāvotne
LVK	22	74	5,1	4,3	6,4	6,8	4,8	5,4	4,3	5,1	6,5	4,9
AK	17	77	5,2	4	7	6,9	4,8	5,7	4	5,9	7	5,3
ZK	29	76	4,7	3,4	6	6,5	5,4	5,4	4,1	4,6	5,3	4,8
AN	3	77	6	4	6	6	4	5	5	4	5	5
XX	32	76	4,7	4,5	6,3	6,6	6,2	5,2	5	4,8	5,9	4,7
Optimālais			5	9	9	5	5	5	6	5	9	7

Kazu lecināšana, mākslīgā apsēklošana:

Pārraudzības ganāmpulkos pamatā kazas tiek lecinātas ar sertificētiem vaisliniekiem. Uz 01.01.2017 ir sertificēti 46 vaislas āži (AK – 4; AN – 2; LVK – 12; VBD – 2; ZK – 26), ZK 4 vaislas āžu bioprodukts ievests no Francijas. Uz 01.01.2017 Latvijā nav neviens sertificēts TIR un CB šķirnes vaislinieks.

Uz 01.01.2017 ar piena kazu pārraudzības darbs tiek veikts 22 ganāmpulkā, no kurām 8 ir piešķirts piena kazu šķirnes saimniecības statuss.

Piena kazu šķirnes saimniecības

Saimniecības nosaukums	Atrašanās vieta	Audzētās kazu šķirnes
z/s Bērzi	Talsu novads	Latvijas kaza, Alpu, Būru kazas
z/s Birznieki	Kandavas novads	Latvijas kaza
Biruta Būgainē	Engures novads	Zānes kazas
Meždrūvas-1	Rīgas rajons	Zānes kazas, Vācu baltā dižciltīgā kaza
z/s Lejnieki	Siguldas novads	Latvijas kaza, Zānes kaza
z/s Līvi	Madonas novads	Alpu, Vācu baltā dižciltīgā, Latvijas kaza,
z/s Muižnieki	Valmieras novads	Zānes kaza
Gunta Ēķe	Kuldīgas novads	Latvijas kaza

Vaislas dzīvnieku pārdošanai 2016. gadā Biedrība ir izrakstījusi 88 oficiālos šķirnes izcelšanas sertifikātus, no kuriem:

8 dzīvnieki eksportēti uz Igauniju,
42 dzīvnieki eksportēti uz Gruziju,
38 dzīvnieki pārdoti vietējā tirgū.

Ciltsgrāmatā 2016. Gadā uzņemti 317 dzīvnieki:

LVK 214 kazas;
AK 4 kazas;
VBD 2 kazas;
ZK 84 kazas.

Latvijas kazas šķirnes (ģenētisko resursu programmā) iekļauto kazu ģenētiskais novērtējums

Prasības Latvijas vietējās kazas šķirnes atbilstības izvērtēšanas saglabāšanai un attīstībai:

- ✓ Dzīvnieku izcelšanās ir zināma vismaz māte un tēvs, pamatojoties uz iesniegtiem ciltsdokumentiem un informācijas no LDC;
- ✓ Dzīvnieku izcelsmē ir vismaz 75 % Latvijas vietējo kazu šķirnes, pārējā asinība pieļaujama AK, TOG, TIR, ZK šķirnes;
- ✓ Izcelšanās – mātes un tēva šķirne – Latvijas vietējā kaza, otrā paaudzē pieļaujamās radniecīgo šķirņu – AK, TOG, TIR, ZK kazu asinis 25 %.

Programmā iekļauto kazu šķirnes asinības struktūra 2015. gada pārraudzības gadā

LVK asinība%	Dzīvnieku skaits	%
75≤85,93	83	48,3
87,5≤92,19	47	27,3
93,75≤99,99	16	9,3
100	26	15,1

Prasības kazu mātēm:

Piena produktivitāte vienā no standarta laktācijā (240 – 305 dienas) vismaz 400 kg piena, tauku saturs 3,80 %, olbaltumvielas 2,90 %.

Pieļaujams tauku un olbaltuma satura prasību samazinājums: tauku saturs nav zemāks par 3,50 % , olbaltuma saturs nav zemāks par 2,70 %, ja izslaukums vērtējamā laktācijā ir par 10% lielāks nekā noteikts prasībās.

Programmā iekļauto saimniecības produktivitātes rādītāji 2016. gadā

Ganāmpulka Nr.	n	Izsl. kg	Piena tauki%	Olbv. %	SŠS
LV0427417	57	521	4,59	3,53	839
LV0441983	128	350	3,34	2,89	1530
LV0616674	84	419	4,37	3,01	808
LV0603490	42	569	3,30	4,55	1893

Uz 01.01.2017 sertificēti 3 vaislas āži, sertificēšanai atlasīti 2 vaislas āži atbilstoši ģenētiskās resursu kazu nolikumam.